

Rozliczenia konsorcjantów za pośrednictwem rachunku zastrzeżonego

*Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 10 września 2015 r.
(II CSK 536/14)*

Składnikiem mienia w rozumieniu art. 70 p.u.n. może być także kwota pieniężna, która nie przysługiwała upadłemu, a w dalszym ciągu znajduje się w jego posiadaniu i możliwe jest wydzielenie jej z masy upadłości. Chodzi o zindywidualizowanie składnika majątkowego w sposób umożliwiający jego wyodrębnienie z masy upadłości.

TOMASZ CZECH

I. Głosowany wyrok Sądu Najwyższego dotyczy istotnej dla praktyki gospodarczej kwestii, czy dopuszczalne jest wyłączenie z masy upadłości lidera konsorcjum – w trybie art. 70 i n. p.u.n.¹ – środków pieniężnych, które wpłacono na rachunek zastrzeżony prowadzony dla tego lidera, gdy przekazane środki mają przypaść pozostałym uczestnikom konsorcjum. Stanowisko SN, który – pod pewnymi warunkami – dopuścił tego rodzaju wyłączenie, budzi poważne zastrzeżenia merytoryczne i skłania do polemiki.

II. W omawianej sprawie zawarto umowę konsorcjum w celu wykonania pewnych robót budowlanych na rzecz inwestora. Połowę tych robót miał wykonać lider konsorcjum. Rozliczenie wynagrodzenia za roboty wykonane przez uczestników konsorcjum następowało za pomocą rachunku zastrzeżonego. Posiadaczem rachunku był lider, umowę rachunku zawarto jednak z dodatkowym udziałem uczestnika konsorcjum. W myśl tej umowy wypłata środków z rachunku następowała na podstawie zgodnej dyspozycji złożonej przez lidera i uczestnika. Lider nie mógł samodzielnie podejmować żadnych czynności związanych z dysponowaniem środkami zgromadzonymi na rachunku zastrzeżonym. Na rachunek ten wpłacono pewne środki jako zapłatę przez inwestora wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane. Część tych środków powinna przypaść uczestnikowi

¹ Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, która od 1.01.2016 r. otrzymała nazwę – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2344), dalej: „p.u.n.”. W glosie zastosowano skrót „p.u.n.”, ponieważ głosowany wyrok SN wydano na tle stanu prawnego obowiązującego przed 1.01.2016 r.